

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ІСТОРИКО-ФІЛОСОФСЬКИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра всесвітньої історії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з наукової роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ
« 26 » 21 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
**ЕТНОКУЛЬТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ КРАЇН
РЕГІОНУ**
(Країни Центрально-Східної Європи (Польща, Чехія, Словаччина))

для студентів
спеціальності 032 Історія та археологія
рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
освітньої програми «Історія та археологія»

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 2433/21

(підпис) (прізвище, ініціали)
« » 20 21

Київ – 2022

Розробник:

Горпинченко Інна Володимирівна, кандидат історичних наук, доцент кафедри
всесвітньої історії Історико-філософського факультету.

Викладач:

Горпинченко Інна Володимирівна, кандидат історичних наук, доцент кафедри
всесвітньої історії Історико-філософського факультету

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри всесвітньої
історії

Протокол № 5 від «14» чудми 2021 р.

Завідувач кафедри Ігор СРІБНЯК

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми 032 «Історія та
археологія»

Гарант освітньо-наукової програми Оксана САЛАТА

Робочу програму перевірено

«5» січня 2022 р.

Заступник директора/декана Віталій ЗАВАДСЬКИЙ

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __ 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	вибіркова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	4 / 120	
Курс	2,3	-
Семестр	4,5	-
Кількість змістових модулів за розподілом	2	
Обсяг кредитів	4	-
Обсяг годин, в тому числі:	120	-
Аудиторні	56	-
Модульний контроль	8	-
Семестровий контроль	-	-
Самостійна робота	56	-
Форма підсумкового контролю	Залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою курсу є поглиблене вивчення історії країн Центрально-Східної Європи та формування у студентів творчого підходу в осмисленні історичного процесу.

Завдання:

ЗК 6. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.

СК 5. Здатність відшуковувати необхідні для освітньої та наукової діяльності історичні джерела (архівні та опубліковані документи, етнографічні, картографічні матеріали, музейні експонати, археологічні артефакти і т. п.).

СК 8. Здатність використовувати у фаховій діяльності знання гуманітарних та соціальних наук, вміння аналізувати, оцінювати і прогнозувати політичні, економічні, культурні й соціальні події та явища.

3. Результати навчання за дисципліною

ПРН 2. Розуміти контекст і причини відповідних історичних подій та використовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН 4. Володіти понятійно-категоріальним апаратом історичної науки, професійно оперувати науковими термінами, прийнятими у фаховому середовищі.

ПРН 7. Розуміти і виявляти відмінності в історіописанні, поглядах на минуле представників різних епох та у різних контекстах.

ПРН 13. Розуміти загальні та специфічні риси історичного розвитку різних регіонів України, Європи та світу, фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот, ефективно співпрацювати з носіями різних історичних та культурних цінностей.

4. Структура навчальної дисципліни

2 курс, IV семестр

Назви змістових модулів і тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна
		Аудиторна:					
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1. Етнокультурний розвиток регіону Центрально-Східної Європи (ЦСЄ) в історичній ретроспективі та сьогоденні							
Тема 1. Вступ. Етнос та етнокультура	6	2					4
Тема 2. Культурний розвиток Польщі: середні віки	4	2					2
Тема 3. Культурний розвиток Польщі: модерна епоха	4	2					2
Тема 4. Культурний розвиток Польщі: новітня епоха.	4	2					2
Тема 5. Етнічні процеси на польських землях: історична ретроспектива	8	4					4
Тема 6. Культурний розвиток Чехії: середні віки.	4	2					2
Тема 7. Культурний розвиток Чехії: модерна епоха.	4	2					2
Модульний контроль	2						
Тема 8. Культурний розвиток на чеських землях: новітня епоха.	4	2					2
Тема 9. Видатні діячі польської культури: освіта, наука, література	4		2				2
Тема 10. Портрети діячів польської культури у галузі архітектури, скульптури, декоративного мистецтва	4		2				2
Тема 11. Видатні особистості польської культури у галузі музики, живопису, театрального мистецтва	4		2				2
Тема 12. Створення та презентація новітньої етнічної карти країн Центрально-Східної Європи	6			4			2
Модульний контроль	2						
Разом за змістовим модулем 1	60	18	6	4			28

3 курс, V семестр

Назви змістових модулів і тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна
		Аудиторна:					
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Модуль 1							
Змістовий модуль 1.							
Тема 1. Етнічні процеси в чеських землях: історична ретроспектива.	6	2	2				2
Тема 2. Культурний розвиток Словаччини: середні віки.	4	2					2
Тема 3. Культурний розвиток словацьких земель: модерна епоха.	6	2					4
Тема 4. Культурний розвиток Словаччини: новітня епоха.	4	2					2
Тема 5. Етнічні процеси у словацьких землях: історична ретроспектива.	6	2	2				2
Модульний контроль	2						
Тема 6. Культурний розвиток Угорщини: від середньовіччя – до сучасності.	6	2	2				2
Тема 7. Угорська нація: історія формування.	4	2					2
Тема 8. Культурний розвиток Румунії від середньовіччя до сучасності.	6	2					4
Тема 9. Румунська нація: історична ретроспектива.	8	2	2				4
Тема 10. Новітня історія країн Центрально-Східної Європи.	6			2			4
Модульний контроль	2						
Разом за змістовим модулем II	60	18	8	2			28
Усього годин за IV, V семестри	120	36	14	6			56

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I

Етнокультурний розвиток регіону Центрально-Східної Європи (ЦСЄ) в історичній ретроспективі та сьогоденні

Лекція 1

Вступ. Етнос та етнокультура

1. Етнос, культура, етнічність. Предмет етнокультури.
2. Антропологічний аспект дослідження історії культури.
3. Країни Центрально-Східної Європи: етнічна структура та етнічна динаміка в новітній час.

Лекція 2

Культурний розвиток Польщі: середні віки

1. Християнізація Польщі як передумова культурного піднесення.
2. Середньовічна освіта, література і мистецтво.
3. Гуманізм і вторинний Ренесанс у Польщі XIV-XVI століть. Роль західноєвропейських культурних впливів.
4. Вплив Реформації на польську культуру.
5. Трансформації в матеріальній культурі та способі життя.

Лекція 3

Культурний розвиток Польщі: модерна епоха

1. Роль Контрреформації в еволюції культурних цінностей.
2. Стиль бароко в матеріальній і духовній культурі Польщі.
3. Культура Просвітництва в Речі Посполитій XVIII- початку XIX ст.: загальноєвропейський і польський національний вияв.
4. Історичні здобутки польської культури XIX – початку XX століть.

Лекція 4

Культурний розвиток Польщі: новітня епоха.

1. Культура Другої Речі Посполитої (1918-1939 рр.).
2. Радянський етап еволюції польської культури.
3. Основні тенденції розвитку сучасної культури Польщі.

Лекція 5, 6

Етнічні процеси на польських землях: історична ретроспектива

1. Зародження польського етносу та польської мови в епоху раннього середньовіччя.
2. Формування польської нації.
3. Польська нація та національні меншини в Польщі в XX – на початку XXI ст.: здобутки та уроки історії.

Лекція 7

Культурний розвиток Чехії: середні віки.

1. Культурні здобутки Великоморавської держави.
2. Культура і національні процеси в Чехії епохи Карла IV.
3. Чеська Реформація та її вплив на розвиток національної культури.
4. Чехія під владою Габсбургів. Культура побілогорської доби.

Лекція 8

Культурний розвиток Чехії: модерна епоха.

1. Наука і культура Чехії в період Просвітництва.
2. Чеське національно-культурне відродження першої половини XIX ст.
3. Чехія другої пол. XIX – поч. XX ст.: консолідація етносу і розвиток культури.

Лекція 9

Культурний розвиток на чеських землях: новітня епоха.

1. Чеська культура у складі Чехословацької держави 1918 – 1939 рр.
2. Радянський етап еволюції чеської культури.
3. Основні тенденції розвитку сучасної культури Чехії.

Семінарське заняття 1. (2 год.)

Видатні діячі польської культури: освіта, наука, література

1. Галерея портретів діячів освіти.
2. Історичні досягнення польських науковців.
3. Діячі польської літератури.

Семінарське заняття 2. (2 год.)

Портрети діячів польської культури у галузі архітектури, скульптури, декоративного мистецтва

1. Історія польської архітектури в особистостях.
2. Видатні польські скульптори.
3. Досягнення майстрів декоративного мистецтва.

Семінарське заняття 3. (2 год.)

Видатні особистості польської культури у галузі музики, живопису, театрального мистецтва

1. Видатні польські композитори, співаки і музиканти.
2. Польський живопис в особистостях.
3. Зірки польського театру.

Практичне заняття 1-2 (4 год.)

Створення та презентація новітньої етнічної карти країн Центрально-Східної Європи

1. Етнічна структура.
2. Ареали проживання.
3. Зміни в чисельності титульного етносу та національних меншин.
4. Пошук формули гармонізації міжетнічних взаємин.

Змістовий модуль II

Етнокультурний розвиток регіону Центрально-Східної Європи (ЦСЄ) в історичній ретроспективі та сьогоденні

Лекція 1

Етнічні процеси в чеських землях: історична ретроспектива

1. Зародження чеського етносу в епоху раннього середньовіччя.
2. Формування чеської ідентичності.
3. Створення політичної чеської нації у ХХ – на початку ХХІ століття.

Лекція 2

Культурний розвиток Словаччини: середні віки

1. Християнізація словацьких земель як передумова культурного піднесення.
2. Середньовічна освіта, література і мистецтво.
3. Угорські впливи на словацьку культуру.
4. Трансформації в матеріальній культурі та способі життя.

Лекція 3

Культурний розвиток словацьких земель: модерна епоха

1. Словацьке просвітництво.
2. Національне відродження у Словаччині кінця ХVІІІ – першої половини ХІХ ст. Боротьба за кодифікацію словацької літературної мови.
3. Новий етап словацького національного відродження в 60-ті рр. ХІХ ст. Словацька матиця.
4. Словацька культура ХІХ – початку ХХ століть.

Лекція 4

Культурний розвиток Словаччини: новітня епоха.

1. Словацька культура у 1918 – середині 40-х рр. ХХ ст.
2. Еволюція словацької культури за часів «соціалістичного будівництва».
3. Основні тенденції розвитку сучасної культури Словаччини.

Лекція 5

Етнічні процеси у словацьких землях: історична ретроспектива

1. Основні теорії походження словацького етносу.
2. Розвиток словацького етносу в середньовіччі та новому часі.
3. Сучасна словацька нація ХХ – на початку ХХІ ст.: проблеми та перспективи.

Лекція 6

Культурний розвиток Угорщини: від середньовіччя – до сучасності

1. Культурні здобутки Угорщини до Мохача.
2. Культура Угорщини від часів розпаду держави до Першої світової війни.
3. Угорська культура новітньої доби.

Лекція 7

Угорська нація: історія формування

1. Наукові дослідження походження угорського народу.
2. Формування угорської нації.
3. Угорський народ на сучасному етапі історичного розвитку: титульна нація та національні меншини.

Лекція 8

Культурний розвиток Румунії від середньовіччя до сучасності

1. Румунська культура часів Середньовіччя та Нової доби.
2. Еволюція румунської культури у ХХ столітті.
3. Основні тенденції розвитку сучасної культури Румунії/

Лекція 9

Румунська нація: історична ретроспектива

1. Концепції походження румунського етносу.
2. Етапи формування румунської нації.
3. Особливості румунського націотворення.

Семінарське заняття 1. (2 год.)

Видатні діячі чеської культури

1. Галерея портретів діячів освіти, науки, літератури.

2. Історичні досягнення чеських митців в архітектурі, скульптурі та образотворчому мистецтві.
3. Видатні чеські музиканти, художники, актори театру та кіно.

Семінарське заняття 2. (2 год.)

Портрети діячів словацької культури

Історія словацької архітектури, скульптури, декоративного мистецтва в особистостях.

Досягнення словаків у галузі освіти, науки, літературної творчості.

Видатні словацькі музиканти, художники, актори.

Семінарське заняття 3. (2 год.)

Видатні особистості угорської культури

Галерея портретів діячів угорської освіти, науки, літератури.

Видатні угорські композитори, співаки і музиканти.

Угорський живопис в особистостях.

Зірки угорського театру та кіно.

Семінарське заняття 4. (2 год.)

Румунська культура в особистостях

1. Досягнення румунської освіти, науки, літератури.
2. Видатні румунські композитори, співаки і музиканти.
3. Румунське образотворче мистецтво, театр та кіно.

Практичне заняття 3 (2 год.)

Створення та презентація новітньої етнічної карти країн

Центрально-Східної Європи (ЦСЄ)

1. Етнічна структура країн ЦСЄ (Польща, Чехія, Словаччина, Угорщина, Румунія).
2. Зміни в чисельності титульного етносу та національних меншин.
3. Пошук формули гармонізації міжетнічних взаємин.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

2 курс, IV семестр

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль I	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекції	1	9	9
Відвідування семінарських занять	1	3	3
Відвідування практичних занять	1	2	2
Робота на семінарському занятті	10	3	30
Робота на практичному занятті	10	2	20
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	-	-
Виконання завдань для самостійної роботи	5	12	60
Виконання модульної роботи	25	2	50
	Разом		174
Максимальна кількість балів: 174			

3 курс, V семестр

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль II	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекції	1	9	9
Відвідування семінарських занять	1	4	4
Відвідування практичних занять	1	1	1
Робота на семінарському занятті	10	4	40
Робота на практичному занятті	10	1	10
Виконання завдань для самостійної роботи	5	10	50
Виконання модульної роботи	25	2	50
	Разом		164
Максимальна кількість балів: 164			
Розрахунок коефіцієнта: $100/338=0,295$			

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Назва теми	Кількість годин	Бали
	Змістовий модуль I. Етнокультурний розвиток регіону Центрально-Східної Європи (ЦСЄ) в історичній ретроспективі та сьогоденні	
Тема 1. Етнос та етнокультура	4	5
Тема 2. Культурний розвиток Польщі: середні віки	2	5
Тема 3. Культурний розвиток Польщі: модерна епоха	2	5
Тема 4. Культурний розвиток Польщі: новітня епоха.	2	5
Тема 5. Етнічні процеси на польських землях: історична ретроспектива	4	5
Тема 6. Культурний розвиток Чехії: середні віки.	2	5
Тема 7. Культурний розвиток Чехії: модерна епоха.	2	5
Тема 8. Культурний розвиток на чеських землях: новітня епоха.	2	5
Тема 9. Видатні діячі польської культури: освіта, наука, література	2	5
Тема 10. Портрети діячів польської культури у галузі архітектури, скульптури, декоративного мистецтва	2	5
Тема 11. Видатні особистості польської культури у галузі музики, живопису, театрального мистецтва	2	5
Тема 12. Створення та презентація новітньої етнічної карти країн Центрально-Східної Європи	2	5
Разом за змістовим модулем 1	28	60
Разом	28	60

Назва теми	Кількість годин	Бали
	Змістовий модуль 1	
Тема 1. Етнічні процеси в чеських землях: історична ретроспектива.	2	5
Тема 2. Культурний розвиток Словаччини: середні віки.	2	5
Тема 3. Культурний розвиток словацьких земель: модерна епоха.	4	5
Тема 4. Культурний розвиток Словаччини: новітня епоха.	2	5
Тема 5. Етнічні процеси у словацьких землях: історична ретроспектива.	2	5
Тема 6. Культурний розвиток Угорщини: від середньовіччя – до сучасності.	2	5
Тема 7. Угорська нація: історія формування.	2	5
Тема 8. Культурний розвиток Румунії від середньовіччя до сучасності.	4	5
Тема 9. Румунська нація: історична ретроспектива.	4	5
Тема 10. Новітня історія країн Центрально-Східної Європи.	4	5
Разом за змістовим модулем 1	28	50
Разом	56	110

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Підсумковий модульний контроль проводиться з метою визначення стану успішності здобувачів вищої освіти за навчальним матеріалом окремих модулів після завершення лекційних і практичних занять.

Форма проведення – письмова, письмово-усна.

Завдання для модульної контрольної роботи та критерії їх оцінювання розробляються лектором. Він проводить і оцінює модульні контрольні роботи.

Тривалість проведення письмового модульного контролю становить 2 академічні години.

Письмові контрольні роботи зберігаються на кафедрі до кінця навчального року.

Результати перевірки письмових контрольних завдань доводяться до відома студентів не пізніше ніж через два робочі дні після їх виконання.

Студент, який не згоден з отриманою за результатами модульного контролю оцінкою, має право подати апеляцію безпосередньо після оголошення оцінки. У цьому випадку завідувач кафедри призначає апеляційну комісію, яка зобов'язана розглянути апеляцію в присутності студента.

<i>Оцінка</i>	<i>Критерії</i>
20 – 25	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей. глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу.
14 – 19	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі неточності та помилки.
8 – 13	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.
0 – 7	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Семестровий контроль проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового екзамену в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою дисципліни. Форма проведення семестрового контролю – письмова. Зміст і структура екзаменаційних білетів (контрольних завдань), критерії оцінювання визначаються рішенням кафедри та зазначаються у робочій програмі навчальної дисципліни й доводяться до відома студентів на першому занятті.

Рівень знань	Оцінка	Критерії оцінювання відповіді
Відмінний рівень	31 – 40	Відповідь студента: <ul style="list-style-type: none">- містить повний, розгорнутий, правильний виклад матеріалу з поставленого питання;- демонструє знання основних понять і категорій та взаємозв'язку між ними, вірно розуміння змісту основних теоретичних положень;- вказує на вміння давати змістовний та логічний аналіз матеріалу з поставленого питання;- демонструє знання різних наукових концепцій та підходів щодо певної науково-теоретичної чи науково-практичної проблеми, пов'язаної з поставленим питанням;- здатність робити власні висновки в разі неоднозначності, спірного чи проблемного характеру поставленого питання чи проблеми.
Добрий рівень	21 – 30	Студент дав досить змістовну відповідь на поставлене питання, але відповідь містить наступні недоліки: <ul style="list-style-type: none">- недостатня повнота, незначні неточності чи прогалини при поясненні того чи іншого аспекту питання;- окремі формулювання є нечіткими; міститься інформація, котра не відноситься до змісту екзаменаційного питання.
Задовільний рівень	11 – 20	Студент дав відповідь на поставлене питання, однак допустив суттєві помилки як змістовного характеру, так і при оформленні відповіді на питання, а саме: <ul style="list-style-type: none">- відповідь викладена недостатньо аргументовано та/або з порушенням правил логіки при поданні матеріалу;- відповідь не містить аналізу проблемних аспектів поставленого питання, свідчить про недостатню обізнаність з основними науковими теоріями і концепціями, що стосуються відповідного питання;- у роботі багато грубих орфографічних помилок;
Незадовільний рівень	0 – 10	Студент взагалі не відповів на питання, або його відповідь є неправильною, тобто містить грубі змістовні помилки щодо принципів аспектів поставленого питання. Аргументація відсутня взагалі або ж є абсолютно безсистемною чи алогічною.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання - незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

6. Навчально-методична картка дисципліни

2 курс, IV семестр

Модулі (назви, бали)	Змістовий модуль I											
Лекції (теми, бали)	Л.1 (1 б.)	Л.2 (1 б.)	Л.3 (1 б.)	Л.4 (1 б.)	Л.5-6 (2 б.)	Л.7 (1 б.)	Л.8 (1 б.)	Л.9 (1 б.)				
Семінарські заняття (теми, бали)									С.1 (11 б.)	С.2 (11 б.)	С.3 (11 б.)	
Практичні заняття (бали)												Пр.1-2 (22 б.)
С.Р (бали)	60											
Модульний контроль	Модульна контрольна робота – 25. Модульна контрольна робота – 25.											

3 курс, V семестр

Модулі (назви, бали)	Змістовий модуль I									
Лекції (теми, бали)	Л.1 (1 б.)	Л.2 (1 б.)	Л.3 (1 б.)	Л.4 (1 б.)	Л.5 (1 б.)	Л.6 (1 б.)	Л.7 (1 б.)	Л.8 (1 б.)	Л.9 (1 б.)	
Семінарські заняття (теми, бали)					С.1 (11 б.)	С.2 (11 б.)			С.3 (11 б.)	
Практичні заняття (бали)										Пр.1 (11 б.)
С.Р (бали)	60									
Модульний контроль	Модульна контрольна робота – 25. Модульна контрольна робота – 25.									

8. Рекомендовані джерела

Основна

Джерела:

1. "Великая хроника" о Польше, Руси и их соседях XI-XIII вв. - М., 1987.
2. Гельмгольд. "Славянская хроника". - М., 1963.
3. Галл Аноним. Хроника и деяния князей или правителей польских. - М., 1961.
4. Длугош Ян. Грюнвальдская битва: Пер. с лат. - М.-Л., 1962.
5. Иордан. "О происхождении и деяниях гетов". - М., 1960.
6. Прокопий из Кесарии. Война с готами. - М., 1950.
7. Свод древнейших письменных известий о славянах. - Т.1. I-IV века. - М., 1991.
8. Свод древнейших письменных известий о славянах. - Т.2. VII-IX века. - М., 1991.
9. Хрестоматия по истории южных и западных славян: в 2 т. - Т.1. - Минск, 1987.
10. Гуситское движение в освещении современников: Источники и материалы для практических занятий. - М., 1992.

Довідкові видання

Наукові монографії та дослідження

1. Алексеев В.П. Этногенез. - М., 1986.
2. Баран В.Д., Терпиловський Р.В. Походження слов'ян. - К., 1991.
3. Бардах. Ю, Леснодарский Б., Питерчак М. История государства и права Польши. - М., 1980.
4. Буданова В.П. Этнонимия племен Западной Европы: рубеж античности и средневековья. - М., 1991.
5. Великая Моравия, ее историческое и культурное значение/ Сб. ст. - М., 1985.
6. Дворник Ф. Славяне в европейской истории и цивилизации. - М., 2001.
7. Зашкільняк Л. О., Крикун М. Г. Історія Польщі: Від найдавніших часів до наших днів / Наук. ред. Л. Зашкільняк. – Львів: Львівський національний університет ім. І. Франка, 2002. – 752 с.
8. Краткая история Чехословакии: С древнейших времен до наших дней / Отв. редакторы А. Х. Клеванский, В. В. Марьина, И. И. Поп. – М.: Издательство "Наука", 1988.
9. Яровий В.І. (керівник), Рудяков П.М., Ілюшин І.І. та ін. Історія західних і південних слов'ян (з давніх часів до ХХ ст.). – К., Либідь, 2001. – 630 с.

Додаткова

1. Гумилев Л.Н. Этногенез и биосфера земли. - Л., 1989.
2. Лаптева Л.П. Письменные источники по истории Чехии периода феодализма (до 1848 г.). - М., 1985.
3. Мыльников А.С. Павел Шафарик - выдающийся ученый славист. - М.: Л., 1963.
4. Озолин А.И. Из истории гуситского революционного движения. - Саратов, 1962.
5. Очерки истории культуры славян. - М., 1996.
6. Петров В.П. Этногенез слов'ян. Джерела, етапи розвитку і проблематика. - К., 1972.
7. Развитие этнического самосознания славянских народов в эпоху раннего средневековья. - М., 1982.
8. Ронин В.К. Международно-правовые формы взаимоотношений славян и империи Карла Великого: Союз и вассалитет // Сов. славяноведение. - 1982. - №6.
9. Ронин В.К. О "власти" Карла Великого над славянами. // Сов. славяноведение. - 1984. - №1.